

"Val més un gos viu que un lleó mort"

El jueu Salomó Perel, Sally, fill d'Israel i Rebecca, nét de l'assenyat Wilkomir i de Reb Eliahu Bar Halperin, de santa memòria, es va haver de transformar en l'ari Josef Perjell, Jupp, membre de les Joventuts Hitlerianes, per a complir l'encàrrec de sa mare: viure. Amb la història d'aquesta doble personalitat va escriure un llibre molt polèmic que va ser dut al cine per Agnieszka Holland amb el títol d'*Europa, Europa*, i que ara publica en català en 3i4.

Sally Perel (Peine, Alemanya, 1925) va haver de fugir amb la seua família d'Alemanya a Polònia a causa de la ferocitat nazi. L'expansionisme de Hitler no va demorar la invasió a la nova pàtria dels Perel, que van ser dispersats per les circumstàncies. Sally va arribar fins a la Unió Soviètica, on va ingressar en un orfenat i va ser convertit al comunisme. En la penetració de l'exèrcit alemany a Rússia, després de la violació del pacte Ribbentrop-Molotov de no agressió, Sally va ser capturat per la mandíbula nazi i va salvar la vida en dècimes de segon, fent-se passar per descendent d'emigrants germànics. La seua tendra carn el va convertir en la mascota sexual de la Wehrmacht, on va ser adoptat per Von Münchow, un oficial que es feia seguir en el front per un camió de vi i xampany. La personalitat de Sally, amb setze anys, va quedar en abstinència a favor d'un fantasiós Jupp, fill de l'instint de conservació. Retornat a Alemanya, és ingressat en l'acadèmia de formació de les Joventuts Hitlerianes, on la identitat inventada manté un pols psíquic amb la pròpia, que a punt està de costar-li la circumspècció quan no la vida. Cinquanta anys després d'aquella suma de situacions límit, Perel es va psicoanalitzar escrivint aquesta lliçó sobre la condició humana.

—*La seua història, Perel, sembla increïble.*

—També jo pensava, de tant en tant, si era realment així o no.

—*Hauria pogut passar sense contar-la?*

—Si no ho haguera explicat, m'hauria tornat boig. Era con una dinamita interior que havia de petar i eixir per on fóra. I ha estat en forma de llibre.

—*Ha contat tota la veritat?*

—He fet el llibre com a teràpia. Si no ho haguera contat tot o haguera contat mentides, a la llarga es tornaria contra mi i no em curaria mai.

—*Ha hagut de recórrer a alguna altra classe de teràpia?*

—Només a aquesta. He hagut de posar-me jo sol davant aquesta història i afrontar la situació de la doble identitat. Dues identitats tan confrontades com la de jueu i nazi. Vostè em deia abans que la meua història semblava increïble. És cert. És tan increïble que només se la pot inventar la vida.

—*Reviure-la per a escriure-la, l'ha excitat molt?*

—Mentre vaig estar escrivint-la, vaig estar com en trànsit, pertorbat, nit i dia. Atarantat, totalment allunyat de la realitat. He tornat a sentir les paraules, a veure les cares, a viure les situacions...

—*Quan va ser conscient, per primera volta, del perill nazi?*

—Quan era un xiquet, vivint a Alemanya encara. Allí ja havia vist moltes coses. Van demollir el negoci dels meus pares... Em van expulsar de l'escola... No podia caminar per la vorera sinó pel mig del carrer com tots els jueus... Vaig patir molt com a xiquet. Un cervell normal d'un xiquet, ni d'un adult, no es poden arribar a imaginar que això podia passar.

—*En algun moment d'aquesta doble personalitat va sentir odi de si mateix?*

—No, mai. Al contrari. M'he sentit heroi. Amb catorze anys ja no estava amb els meus pares. Estava tot sol en un món contrari a mi mateix, entre caníbals, i estic molt content d'haver-ho suportat gràcies a la meua joventut. No em sap greu, i lògicament no m'odia a mi mateix. Com a xiquet ja vaig nàixer amb una culpa pel fet de ser jueu, i em vaig habitar a disfressar-me per a sobreviure.

—*Com va aconseguir enganyar per primera volta els nazis?*

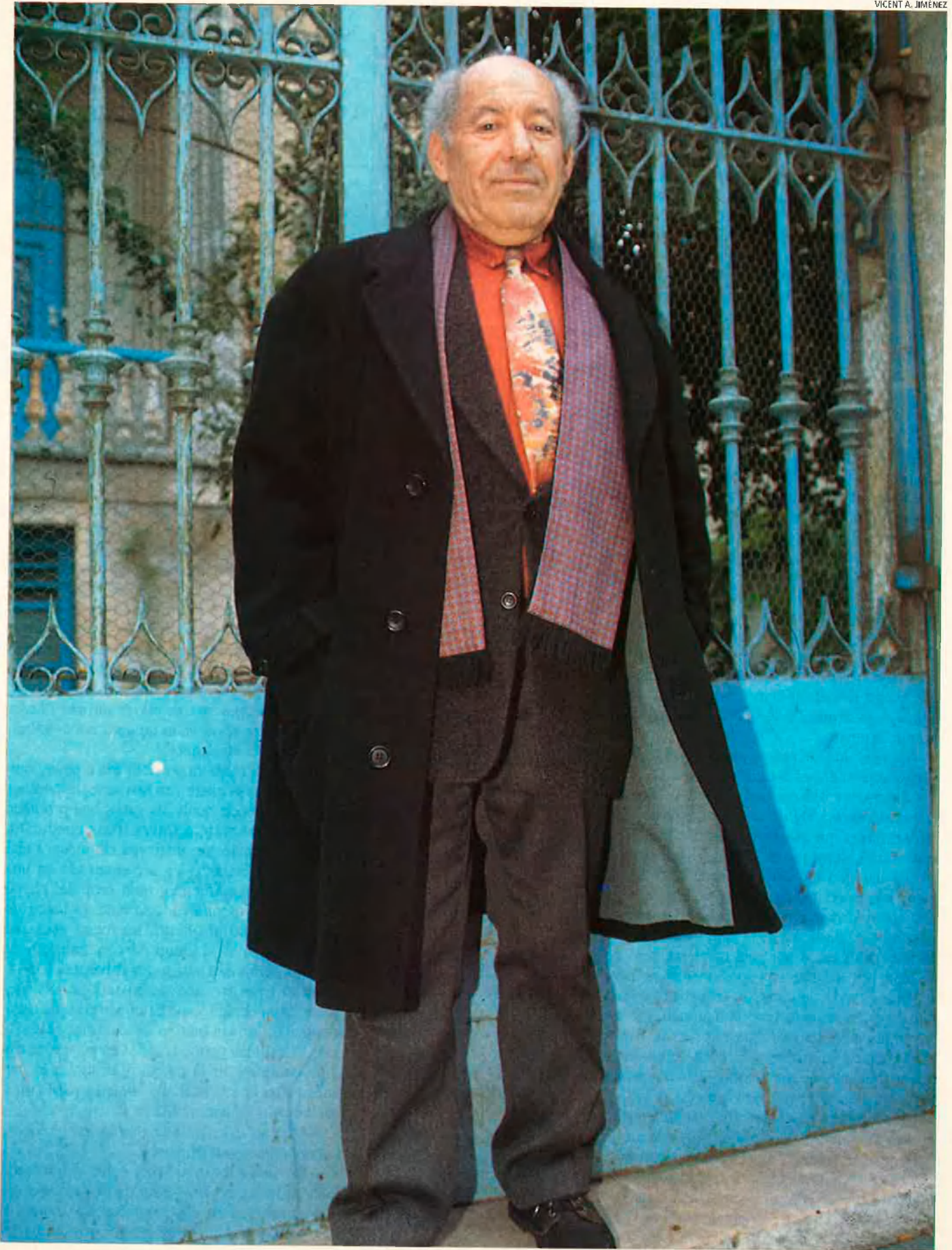
—Primer, perquè parlava l'alemany com els alemanys. Per què em van creure? La resposta és al cel. Vaig fer tot el que vaig saber per resultar creïble. A partir d'ací, vaig tenir molta sort. Molts anys després vaig saber que comptava amb una protecció especial: la neboda de Von Münchow, l'oficial que em va adoptar, era filla del fotògraf personal i conseller artístic de Hitler, i s'havia casat amb el dirigent de les joventuts del Reich, Von Schirach. Amb una protecció com aquesta, era molt difícil que els altres no cregueren que jo era un autèntic alemany.

—*Vostè escapava a la fisonomia típica dels jueus?*

—Bé, no conformava cap model ari, però el meu professor de teoria racial em va definir un dia davant tota la classe com "el tipus clàssic de la raça oriental bàltica". Això, de cara als altres, constituïa un certificat de puresa racial firmat per un científic.

—*Mentia amb facilitat, Perel?*

—Ho vaig aprendre molt de pressa. Amb la

rapidesa d'un llamp podia respondre amb una mentida qualsevol pregunta. Però com resa la dita, les mentides tenen les cames curtes, i a voltes em contradeia. Sobretot amb la senyora de Latsch, la mare de la meua amiga Leni. Ella em va preguntar si era un alemany de *veritat*, i sense saber com ni per què li vaig dir que era jueu. Vaig tenir la sort que aquella senyora era una profunda catòlica i no em va denunciar. Però jo tenia una gran intuïció per a saber amb qui em sincerava.

—*Com aconseguia comportar-se d'una manera distinta a la que li dictava el cor?*

—La realitat em va obligar a crear-me un segon cor artificial, però el meu sempre va retrunyir com un cor jueu. Als quaderns escolars, a la mínima, quan abaixava la guàrdia, dibuixava estrelles de David. I això era el cor de veritat.

—*Com ho va fer en l'exèrcit alemany i en les Joventuts Hitlerianes, que com a estaments militars tendeixen a la dutxa col·lectiva, per a camuflar la seua circumcisió?*

—Mentre estava a la Wehrmacht no vaig tenir cap problema, perquè era al front i allí no hi havia dutxes i la higiene no era un assumpte prioritari. El problema es presentava quan m'utilitzaven sexualment. Jo era un xic jovenet de setze anys, i els soldats volien jugar amb el meu cos. El problema de la dutxa va venir després, a l'Institut de Brunsvic, l'escola de formació de les Joventuts Hitlerianes.

—*Com ho va resoldre?*

—No em vaig llevar mai els calçotets. Se n'estranyaven, però no van arribar mai a pensar que era per no delatar el meu origen jueu. Això, almenys, és el que em van dir alguns d'ells després de la guerra.

—*És cert que va voler operar-se el prepuci perquè aquest era el seu taló d'Aquil·les?*

—La circumcisió era un turment en aquelles circumstàncies. Vaig intentar fer-me una operació primitiva que consistia a estirar la pel·leta cap avant i, com que és elàstica, lligar-la amb fils de llana en la posició adequada. Normalment, em ficava al lavabo i m'ho feia totes les nits abans d'anar a dormir. Tenia l'esperança que forçant l'elasticitat de la pell, aquesta es donaria i retornaria al seu punt originari, però no va tenir bon resultat. Al cap d'uns dies se'm va infectar i havia de caminar encorbat, postura que no es corresponia amb la marcialitat de les Joventuts Hitlerianes. I ho vaig deixar. Molts anys després vaig saber que no he estat l'únic que ha intentat aquesta autooperació: els antics jueus hel·lenitzants m'havien precedit.

—*Ha dit abans que l'utilitzaven sexualment.*

—Sí, en l'exèrcit. Un em va intentar violar unes quantes voltes... Quasi em va penetrar... Era el sots-oficial metge Heinz Kelzenberg. Va descobrir que jo estava circumcís, però vaig tenir la sort que no em va delatar. Ni va voler traure partit de la situació. Em va dir que ell era

“De moment encara no es pot amagar l'holocaust, però quan no queden vives persones que l'hagen patit i només hi haja documents per a provar-ho, començaran a aparèixer falsos documents que voldran demostrar que l'holocaust va ser una mentida, que no va existir”

“un altre alemany” i no cap nazi. Des d'aquell dia va nàixer una profunda amistat entre un sots-oficial alemany i un xiquet jueu. Puc dir que aquest home, després de la meua família, ha estat la persona més important de la meua vida, perquè em va donar raons per a l'esperança i per a la felicitat.

—*Atribueix el seu destí a la sort?*

—Sense sort no hauria pogut durar tant. No oblidem que van ser quatre anys. Si la coincidència de totes les casualitats que van fer que em salvava s'haguera d'anomenar en una sola paraula, aquesta seria Déu.

—*Hi creu?*

—A la meua manera. No necessite complir els deures místics i religiosos. El meu Déu és la meua consciència.

—*En algun moment es va identificar amb el nacionalsocialisme?*

—Cada vegada creia més en la meua pròpia mentida, i com a bon alemany cridava Heil Hitler i volia que la victòria fóra del tercer Reich. M'alegraven molt les victòries que anaven aconseguint-se i lamentava les pèrdues, com la de Stalingrad.

—*Fins a quin punt la personalitat inventada de Jupp se sobreposava a la de Sally?*

—Jupp era el dominant en aquells moments. Hi havia moments en què jo no recordava qui era exactament. Era molt dolorós. Quan m'adonava que era jueu, m'entraven totes les contradiccions i només tenia ganes de córrer als lavabos, tancar-m'hi i plorar. Plorar, per mi, no era un instrument de dol, sinó de regulació de forces, per a poder continuar lluitant i sobreviuint.

—*Els seus pares van morir durant l'holocaust, mentre vostè vivia aquesta doble identitat. En coneix els detalls?*

—La meua mare va ser obligada a pujar, amb altres presos del ghetto, en una sèrie de camions hermètics, en els quals els gasos que produïen els motors anaven, a través d'uns conductes, fins a les cabines on viatjaven els jueus. I així va morir: asfíxiada. Va ser enterrada en una fossa comuna a Chelmo, molt prop del ghetto de Lodz, a Polònia. El meu pare va morir de fam i debilitat al ghetto. La meua germana Bertha va estar al camp de concentració de Stutthof, prop de Danzig. En l'hivern del 1944, quan el front rus anava acostant-se, els alemanys van decidir evacuar el camp cap a occident, i les dones havien de caminar sobre la neu. A la meua germana se li van gelar els peus i no podia seguir la marxa. I aleshores la van matar d'un tir a la nuca. Per això a aquesta marxa li deien “la marxa de la mort”.

—*Després d'acabada la guerra, Jupp va continuar sobreviuint en vostè?*

—Sí, fins i tot quan vaig estar empresonat pels americans. No podia dir-los que jo era jueu, que jo no era Jupp sinó Salomó, i que em deixaren anar. Una força interior m'ho impedia.

Era impossible traure's aquella pell de damunt. Es necessita un procés.

—No ha aconseguit desentrenyar-se Jupp encara?

—Encara no. El procés no ha acabat. És dur per mi, perquè jo mateix me l'estime. Jupp va ser qui em va salvar la vida. Jupp ha estat la part més forta del meu individu, el meu ego dominant.

—Té seqüeles psíquiques?

—No només jo, sinó que n'he deixat a tota la meua família. Molt sovint tinc un malson horrorós. Sóc descobert com a jueu i sóc executat amb un grup de jueus, i tots cauen morts menys jo.

—Perel, val més un gos viu que un lleó mort?

—Ho vaig tenir clar des del principi. No tenia cap intenció de ser màrtir. La vida sempre té més valor que la mort. La vida és l'única cosa santa que hi ha al món. El dret a la vida està per damunt de qualsevol cosa, de qualsevol religió i qualsevol ideologia. Entre la vida i la mort només hi ha una lletra, la "h", i no es pronuncia, per això m'aferre tant a la vida.

—La manera com la va salvar li ha reportat problemes entre els seus?

—Quasi mai. Sempre hi ha gent que pensa d'una manera estereotipada, o blanc o negre. Un d'ells em va dir una volta que per què no em vaig suïcidar. Li vaig contestar que perquè volia viure. Era molt simple.

—Un dels plaers de què va gaudir com a jove hitlerià va ser Richard Wagner. Li ho han perdonat?

—Tannhäuser, sí. Jo ho vaig passar molt bé. Va ser la primera volta que vaig anar a l'òpera, a Berlín. Durant cinc hores vaig escoltar aquesta música grandiosa amb la boca oberta. Avui tinc molts discos de Wagner. M'interessa la seua música, no el que ell va dir sobre els jueus. Em passa igual amb Nietzsche. Trobe injusta la prohibició de què ha estat objecte a Israel, encara que recentment, quan era als EUA, vaig llegir que per primera volta s'hi han interpretat peces de Wagner per l'Orquestra Filharmònica d'Israel.

—Quina ideologia el sustenta?

—Socialista, i això en concret per mi vol dir aconseguir la pau justa amb els palestins. Pense que els palestins tenen el dret a tenir un país sencer per a ells.

—Creu que avui és possible ser jueu i sentir-se alemany?

—Sí, torna a haver-hi alemanys jueus, de segona generació. Com abans de Hitler, aquests joves també se senten alemanys i intenten miti-

—És cert que a la Unió Soviètica, quan va tenir la sensació de mort imminent a mans dels nazis, va secretar esperma?

—Sí. Els alemanys ens van fer formar en llargues files per a empresonar-nos o afusellar-nos, segons decidiren. La cua avançava amb molta lentitud. Els jueus i els comissaris polítics de l'exèrcit roig eren afusellats en un bosc del costat. Sabia que cada pas que feia m'acostava més al final. El terror i l'espant es van apoderar de mi. Volia fugir, convertir-me en un animal, fer-me invisible. Volia viure. La pressió va estar a punt de rebentar-me tota la carn, i enmig d'aquesta tensió vaig tenir una secreció d'esperma i això em va alleugerir la tensió. Va ser una expressió del cos i l'ànima davant un moment de màxima crisi.

gar al màxim possible l'antisemitisme.

—Quina classe de situacions s'han produït quan, acabada la guerra, s'ha trobat amb gent que el creia ari?

—La reacció de la gent, quan els notificava la mentida, era diversa. Un em va dir: Jupp, si haguera sabut que tu eres jueu, no t'hauria enviat a la Gestapo. Però això ho deia quan s'havien superat les circumstàncies del terror nazi. Un altre em va dir: "Jupp, no parlem més de l'holocaust. Hem de fer que els nostres joves alemanys no tinguin aquest sentiment de culpabilitat." Però jo li vaig dir que tot el contrari, que, si volíem alliberar-los, els havíem d'explicar tota la veritat. La relació amb la gent que m'he trobat és curiosa, però correcta. El soldat nazi que em va preguntar a Rússia si jo era jueu i jo li vaig contar la mentida per primera volta m'ha convidat ara al mes de febrer perquè celebra el seu 80

aniversari. I pense anar a celebrar-ho amb ell. Així és Sally. No em mou el revanxisme. No estic ple d'odi i intente comprendre fins i tot l'enemic més bestial, com va recomanar el filòsof Martin Buber. A pesar de tot, crec en la part bona de les persones, continue intentant trobar-la. A partir d'aquest esperit he escrit el llibre.

—A part d'una lectura apassionant i entretinguda, quina utilitat voldria per a Europa, Europa?

—Tot autor vol ser llegit, però aquest llibre m'agradaria que servira contra la moda actual d'amagar que va existir l'holocaust. Voldria que fóra un document per a demostrar que això va passar.

—Creu que es pot amagar l'holocaust?

—De moment, encara no, però quan no queden vives persones que l'hagen patit i només hi haja documents per a provar-ho, començaran a aparèixer falsos documents que voldran demostrar que l'holocaust va ser una mentida. Avui mateix hi ha un personatge a Munic que diu que és impossible haver cremat jueus a milers perquè la carn humana costa molt de cremar. Això és el que plantejava Goebbels, com més gran i més bestial siga la mentida, més fàcil serà trobar gent que se la crega.

—Perel, Europa, Europa tanca la seua història?

—No, tinc molt de material, perquè m'he trobat molta gent amb la qual vaig viure aquelles situacions tan angoixants, i vull escriure la part final d'aquest diàleg personal entre Sally i Jupp.

Miquel Alberola